

УТИЛІЗАЦІЯ СКАЛЬПЕЛІВ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Коваленко С.М., Юлдашев С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

e-mail: svetlana_kovalenko77@ukr.net

За даними ВООЗ з усієї кількості відходів, що утворюються внаслідок діяльності медичних закладів, близько 80 % є звичайним сміттям, порівняним з побутовими відходами. Решта 20 % вважаються небезпечними матеріалами, які можуть бути інфекційними, токсичними чи радіоактивними.

Поховання медичних відходів у землі призводить до вимивання ґрунтовими водами небезпечних мікроорганізмів, а в разі гниття чи розкладання біоорганічної складової відходів небезпечні мікроорганізми можуть потрапити на поверхню з газами, які при цьому виділяються, що може спричинити забруднення поверхневих шарів ґрунту та створити ризик поширення мікроорганізмів у довколишньому середовищі в складі пилу.

На сьогодні набрав чинності Наказ № 325 МОЗ України від 08.06.2015 року «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами». Затверджені Наказом Правила встановлюють загальні вимоги до роботи з медичними відходами в лікувально-практичними закладами (ЛПЗ). Документ передбачає порядок того, як збирати, перевозити, зберігати, сортувати, обробляти, утилізувати, видаляти, знезаражувати, захоронувати, знищувати медичні відходи.

До медичних відходів належать інфіковані та потенційно інфіковані відходи, які мали контакт з біологічними середовищами інфікованого матеріалу: використаний медичний інструмент (гострі предмети: голки, шприці, скальпелі та їх леза, предметні скельця, ампули, порожні пробірки, битий скляний посуд, пір'я, піпетки, ланцети тощо).

При збиранні відходів забороняється:

- здійснювати будь-які операції з відходами без рукавичок або необхідних засобів індивідуального захисту і спецодягу;
- встановлювати одноразові та багаторазові ємності для збору відходів на відстані менше одного метра від нагрівальних приладів;
- руйнувати, розрізати медичні відходи.

Одноразові скальпелі - надзвичайно зручні медичні інструменти, що не представляють небезпеки ні пацієнтові, ані лікареві. Завдяки технології виготовлення лезо має необхідну гостроту і гладкість поверхні.

Маркування ножів хірургічних одноразових дозволяє придбати саме той з інструментів, який потрібен в конкретному випадку.

Скальпелі збирають у тверді вологостійкі ємності (контейнери), що не проколюються. Ємність повинна мати кришку, що щільно прилягає та унеможливорює її безконтрольне розкриття.

Транспортування медичних відходів у відкритих ємностях не допускається. Збирання скальпелів у місцях їх утворення здійснюється впродовж робочої зміни та допускається їх заповнення протягом 3 діб. Дезінфекція багаторазових ємностей для збору відходів у закладі проводиться після кожного використання.

Контейнери для зберігання відходів повинні бути виготовлені з матеріалів, стійких до механічного впливу, високих та низьких температур, мийних та дезінфекційних засобів, закриватися кришками, конструкція яких не повинна допускати їх безконтрольного відкриття. Відходи категорії В, в тому числі й скальпелі після знезараження передаються на підприємства, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами та мають відповідне сертифіковане обладнання. Основні способи знезараження скальпелів: фізичний метод, дезінфекція в автоклаві, холодна стерилізація.

Фізичний метод знезараження включає обробку за допомогою спеціального обладнання - установок для знезараження відходів, зокрема автоклавів, які використовуються для дезінфекції скальпелів при температурі стерилізації не менше 150 °С, а також обробкою інфрачервоним або іонізуючим випромінюванням.

Дезінфекція в автоклаві відбувається за рахунок впливу на скальпелі водяної пари в умовах високого тиску і температури понад 150 °С. Агрегати не змінюють обсяг стерильних відходів, тому їх використання є проміжною ланкою в процесі дезінфекції та утилізації відпрацьованої сировини.

Доступна вартість автоклавів, можливість використовувати їх як для знезараження інструментарію, призначеного до утилізації обумовлює їх наявність в списках найбільш часто експлуатованого інвентарю більшості медичних закладів.

Холодна стерилізація - це вид дезінфекції за допомогою радіаційного, інфрачервоного або іонізуючого випромінювання. Безвідходна стерилізація інфрачервоним, радіаційним, іонізуючим випромінюванням впливає на процеси життєдіяльності всередині всіляких форм життя і робить їх нежиттєздатними. Підходить для обробки більшості видів медичних інструментів, у тому числі і з легкоплавких матеріалів, оскільки не призводить до нагрівання опромінюваних предметів. Обхват одним випромінювачем значної території дозволяє швидко і якісно продезінфікувати велику кількість виробів, призначених до утилізації.

Отже, утилізація скальпелів є обов'язковою складовою функціонування всіх медичних закладів.